

EKSEN
VADOVAS

Specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų
įgalinimas Baltijos šalyse (EKSEN)
2023-2-LT01-KA210-SCH-000173013
01/01/2024 - 30/06/2025

Funded by
the European Union

TURINYS

3 Pagrindinis tikslas ir uždaviniai

4 Veiklos

5 Numatomi rezultatai

6 Partneriai

12 Geriausi pavyzdžiai

75 Strategijos

79 Išvados

80 Šaltiniai

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

PAGRINDINIS TIKSLAS

Skatinti įtraukiojo ugdymo aplinką Lietuvos, Latvijos ir Estijos vaikų darželiuose. Pasitelkdamas sporto, menų ir muzikos galią, EKSEN siekia pagerinti specialiųjų poreikių turinčių vaikų ugdymo patirtį, suteikti vertingų kvalifikacijos kėlimo galimybių pedagogams ir suteikti tėvams svarbios informacijos, padedančios jų vaikams tobulėti.

TIKSLAI

1. Skatinti įtraukiojo ugdymo aplinką vaikų darželiuose vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių.
2. Pagilinti pedagogų, dirbančių su specialiųjų poreikių vaikais, žinias ir įgūdžius.
3. Suteikti tėvams vertingų įžvalgų ir veiksmingų bendravimo strategijų, padedančių palaikyti vaikų raidą.
4. Sukurti apčiuopiamus rezultatus, įskaitant išsamų vadovą ir geriausių pavyzdžių knygelę, kuriais galėtų naudotis pedagogai ir tėvai visame regione.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

VEIKLOS

1. Įžanginis susitikimas Latvijoje
2. Tarptautiniai pedagogų mokymai ir mainai Estijoje.
3. Tarptautinės adaptuoto sporto ir meno programos Lietuvoje.
4. Tarpinis susitikimas nuotoliu
5. Tarptautiniai įtraukiojo ugdymo seminarai Latvijoje.
6. Tėvų informaciniai susitikimai kiekvienoje šalyje partnerėje.
7. Intelektinio produkto kūrimas.
8. Baigiamasis susitikimas Lietuvoje su baigiamąja konferencija.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

NUMATOMI REZULTATAI

1. Geresnis pedagogų supratimas apie įtraukiojo ugdymo aplinką, todėl specialiųjų poreikių turintiems vaikams klasės taps labiau palankios ir rūpestingesnės.
2. Patobulinti pedagogų įgūdžiai, kaip efektyviai panaudoti sportą, meną ir muziką, siekiant sudominti specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius vaikus.
3. Tėvams suteikta daugiau praktinės informacijos ir bendravimo strategijų, padedančių jų vaikams mokytis ir vystytis.
4. Išsamus vadovas pedagogams ir tėvams, kuriame pateikiama geriausi pavyzdžiai, gairės ir ištekliai, padedantys skatinti įtraukųjį ugdymą.
5. Vizualiai patraukli knygelė, kurioje pristatoma sėkminga įtraukiojo ugdymo patirtis, suteikianti įkvėpimo ir gairių kitiems Baltijos regiono darželiams.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

PARTNERIAI

Funded by
the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

LIETUVA

Vilniaus lopšelis-darželis „Giraitė“ nuo 1973 m. įsikūręs Lazdynuose, saugioje ir ramioje vietoje. Mūsų darželyje yra 12 grupių, kuriose auga, mokosi ir tyrinėja vaikai nuo 1,5 iki 7 metų. Grupių aplinka ir erdvės sukurtos taip, kad padėtų vaikams ugdyti ir tobulinti savo gebėjimus, stiprintų pasitikėjimą savimi, skatintų eksperimentuoti, tyrinėti ir laisvai kurti. Mes žaidžiame, kuriame, šokame, piešiame, dainuojame, sportuojame ir kasdien atrandame daug naujo! Svarbią vietą mūsų ugdyme užima knygos; esame įkūrę biblioteką, kasdien prieš poilsio valandėlę vaikams skaitome įdomias istorijas. Taip pat daug dėmesio skiriame specialiųjų poreikių turinčių vaikų ugdymui. Mūsų pagalbos specialistų komanda taiko mokymo metodus, kurie geriausiai atitinka kiekvieno vaiko poreikius. Siekiame užauginti sveikus, protingus, mąstančius, kūrybingus ir laimingus vaikus!

Puslapis
Facebook

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

LIETUVA

Asociacija IVAIGO garsėja savo įsipareigojimu siekti tvaraus vystymosi ir aktyviai dalyvauti jaunimo politikos srityje. Daug dėmesio skirdama tarptautiniam bendradarbiavimui ir socialiniams tyrimams, ši organizacija pasižymi kūrybiškumo, kritinio mąstymo ir įtraukiančio dalyvavimo skatinimu tokiose programose kaip Erasmsu+. IVAIGO deda pastangas įgalinti jaunimą, ypač turintį mažiau galimybių, ir jos veikla mažumų ir marginalizuotų grupių labui puikiai dera su projekto tikslais. Bendradarbiaudama su NVO ir savivaldybėmis, IVAIGO pasitelkia savo patirtį švietimo ir kūrybinių iniciatyvų srityje, siekdama skatinti socialinę įtrauktį, todėl ji yra neįkainojama projekto misijos, kurios tikslas - pasitelkiant kūrybines priemones skatinti specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių įtrauktį, dalis.

Puslapis
Instagram
Facebook

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

ESTIJA

1990 m. Taline (Estija) įkurtas Talino „Liikuri“ vaikų darželis yra valstybinė vaikų priežiūros įstaiga, kurios tikslas - padėti šeimoms ir teikti aukštos kokybės ikimokyklinį ugdymą, daug dėmesio skiriant vaikų psichinei sveikatai ir laimei. Mūsų darželyje mokosi 270 vaikų, suskirstytų į 12 grupių: 3 grupės skirtos vaikams nuo 1,5 iki 3 metų, 9 grupės - vaikams nuo 3 iki 7 metų, įskaitant vieną grupę, specialiai skirtą specialiųjų poreikių vaikams.

Darželis dalyvauja įvairiose švietimo programose ir tinkluose, tokiuose kaip „Žalioji mokykla“, UNESCO asocijuotųjų mokyklų tinklas, kovos su patyčiomis ir sveikatos stiprinimo iniciatyvos. Be to, pas mus veikia Robotikos inovacijų centras, kuriame yra daugiau kaip 200 mokomųjų robotų ir IRT prietaisų. Siekdami skatinti fizinę ir psichinę gerovę, vaikai daug laiko praleidžia lauke įvairiose žaidimų zonose, įskaitant sodą ir muzikos instrumentų sodą. Taip pat turime baseiną, kuriame ne tik pramogaujama, bet ir palaikomas fizinis pasirengimas, koordinacija ir pasitikėjimas savimi.

Puslapis
Youtube
Facebook

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

Upesleju pradinė mokykla - Ropažų rajono savivaldybės įsteigta bendrojo ugdymo įstaiga, vykdanti pagrindinio ugdymo pirmosios pakopos (1-6 klasės) ir ikimokyklinio ugdymo programas Upesleju pradinė mokykla - tai mokykla, skirta kiekvieno vaiko gabumams ugdyti saugioje, edukacinėje ir ekologiškoje aplinkoje. Mokykla, kurioje vyksta šiuolaikiškas mokymosi procesas, skirtas kiekvieno vaiko gebėjimams ugdyti, gyvenimui svarbioms žinioms suteikti. Klasės su nedideliu mokinių skaičiumi, o tai suteikia galimybę užtikrinti individualų požiūrį į kiekvieną vaiką pagal naujas kompetencijas. Ikimokyklinio ugdymo programoje nurodytą ugdymo turinį mokinys įsisavina savarankiškoje veikloje ir žaidybinėse pamokose su integruotu ugdymo turiniu, užtikrinant tolygų krūvį visą dieną.

Upesleju pagrindinėje mokykloje atidarytos 8 ikimokyklinio ugdymo grupės Ropažu rajono savivaldybės vaikams pagal vietų skaičių ir 1 specialioji ikimokyklinio ugdymo grupė mišrią ir proto negalią turintiems vaikams. Pagrindinis pagalbinio personalo tikslas - sukurti ir organizuoti ugdymo įstaigoje pagalbos mokiniams, jų tėvams ir mokytojams sistemą, skatinančią mokinių įsitraukimą į ugdymo procesą.

Puslapis
Youtube
Facebook

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

ĮVADAS Į VADOVĄ

Įtraukiuoju ugdymu užtikrinama, kad visiems vaikams, nepaisant jų gebėjimų, būtų suteikta galimybė tobulėti palankioje mokymosi aplinkoje. Projektu *„Specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų įgalinimas Baltijos šalyse“* (EKSEN) siekiama sukurti įtraukiojo ugdymo aplinką **Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje**, suteikiant **pedagogams, tėvams ir globėjams** praktinių priemonių ir strategijų, kaip geriau padėti specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams.

Šiame vadove surinkti **gerieji pavyzdžiai**, sukaupti įgyvendinant projektą, išryškinant **naujoviškus ir įtraukius sporto, meno ir muzikos metodus**, skirtus sudominti vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių. Jame **pedagogams pateikiami pritaikomi metodai, tėvams - vertingos įžvalgos, o institucijoms - strategijos, kaip skatinti įtraukesnę ugdymo aplinką.**

Tikimės, kad įgyvendindami šiame vadove pateiktas rekomendacijas įkvėpsime **pedagogus, globėjus ir politikos formuotojus** priimti ir tobulinti įtraukiojo ugdymo praktiką, užtikrinant, kad visi vaikai, nepriklausomai nuo jų individualių poreikių, galėtų visapusiškai dalyvauti ankstyvajame ugdyme ir gauti naudos iš jo.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

GERIAUSI PAVYZDŽIAI

MENAS

MENINIS - MUZIKINIS PROJEKTAS "MUZIKA IR SPALVOS"

Praktiką įgyvendinančios organizacijos / institucijos pavadinimas:
Vilniaus lopšelis - darželis „Giraitė"

Projekto įgyvendinimo vieta: Vilniaus lopšelis - darželis „Giraitė"

Tikslinė grupė: 4-6 metų vaikai, įskaitant vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių.

Pagrindiniai tikslai:

1. Skatinti komandinį darbą
2. Skatinti kūrybiškumą ir komunikaciją
3. Skatinti visų vaikų įtrauktumą per meninę veiklą

Ekspertai/darbuotojai: mokytojai, vaikų švietimo pagalbos specialistai ir meninio ugdymo koordinatorius.

Praktikos aprašymas:

- Grupėse mokytojai kartu su meninio ugdymo koordinatore supažindino vaikus su muzikos galia per terapiją ir dailę.
- Projekto dalyviai klausėsi pasirinkto kūrinio iš kompozitoriaus M. Musorgskio siuitos „Paveikslėliai parodoje".
- Vėliau, klausydamiesi muzikos ir padedami pedagogų, projekto dalyviai kūrė iliustracijas.
- Vėliau darželio kieme buvo surengtos kūrybinės dirbtuvės: skambant muzikai vaikai piešė ant polietileno plėvelės.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

Metodologija/didaktinės priemonės: darbas grupėje, komandinis darbas

Reikalingos papildomos medžiagos / įranga: tapymo medžiagos: teptukai, dažai, polietileno plėvelė ir kt.

Išvados: meno - muzikinis projektas „Muzika ir spalvos“ buvo skirtas suteikti visiems vaikams galimybę kūrybiškai išreikšti save ir įvairiais būdais dalyvauti bendrame meno kūrimo procese. Tai dinamiška veikla, kuria siekiama skatinti kūrybiškumą, komandinio darbo įgūdžius ir visų vaikų įtraukimą bei dalyvavimą. Pirmiausia vaikai buvo supažindinti su pagrindine informacija apie meną ir muziką kaip terapiją. Vėliau, klausydamiesi M. Musorgskio siuitos „Paveikslėliai parodoje“ ir padedami pedagogų, jie kūrė muzikos įkvėptas iliustracijas. Galiausiai lauke vyko kūrybinės dirbtuvės, kurių metu vaikai, skambant muzikai, galėjo laisvai išreikšti savo fantazijas teptuko potėpiais.

Rekomendacijos ir gairės: siekiant patenkinti visų vaikų poreikius, buvo sudarytos palankios mokymosi sąlygos, skatinančios kūrybiškumą, komandinį darbą ir laisvę veikti per meninį ugdymą.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

MENINĖ VEIKLA "KAI KALBA AKMENYS"

Praktiką įgyvendinančios organizacijos/institucijos pavadinimas:
Vilniaus lopšelis - darželis „Giraitė"

Projekto įgyvendinimo vieta: Vilniaus lopšelis - darželis „Giraitė"

Tikslinė auditorija: Specialiųjų ugdymosi poreikių turintys vaikai ir 4-5 metų vaikai

Pagrindiniai tikslai:

1. Skatinti specialiųjų poreikių turinčių vaikų kūrybiškumą.
2. Mokyti vaikus naudojant įvairias priemones.
3. Skatinti vaikus dirbti grupėse, kuriose jie turi bendradarbiauti, dalytis idėjomis ir pasiskirstyti užduotimis.
4. Ugdyti motorinius įgūdžius ir atmintį.

Ekspertai/darbuotojai: socialiniai darbuotojai, psichologai.

Praktikos aprašymas:

- Specialiųjų poreikių vaikai klausėsi Justino Marcinkevičiaus eilėraščio „Sapnas". Po to jie stebėjo eilėraščio vizualizaciją išmaniojoje lentoje. Vėliau vyko kūrybinės dirbtuvės, kurių metu vaikai teptukais ir dažais piešė ant akmenų, o galiausiai ant šviesos stalo kūrė savo eilėraščio vizualizacijas ir interpretacijas.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

- „Kai akmenys kalba“ - šiame meno užsiėmime dalyvauja specialiųjų poreikių turintys vaikai ir bendraamžiai vaikai, kurie, naudodami akmenis kaip pagrindinę medžiagą, kuria meno kūrinius, išreiškiančius emocijas, mintis ir istorijas. Šis užsiėmimas skirtas ne tik skatinti kūrybinę saviraišką, bet ir stiprinti ryšį su gamta, padėti dalyviams atrasti naujas darbo su gamtos elementais formas ir metodus.

Metodologija/didaktinės priemonės: komandinis darbas

Reikalingos papildomos medžiagos/įranga: Akmenys, dažai, teptukai, išmanusis ekranas, knyga, šviesos staliukas.

Išvados: Tai buvo nuostabios meninės dirbtuvės, kuriose specialiųjų poreikių turintys vaikai turėjo galimybę laisvai kurti, dalytis įspūdžiais ir aptarti puikius rezultatus. Atsižvelgdami į vaikų poreikius, švietimo pagalbos specialistai naudojo įvairias priemones.

Rekomendacijos ir gairės: Sukurti palankią aplinką. Bendradarbiavimo atmosferos, kurioje dalyviai jaučiasi patogiai dalydamiesi idėjomis, dirbdami kartu ir palaikydami vieni kitų kūrybines pastangas, kūrimas.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

BENDRADARBIAVIMO TAPYBOS RATU SESIJA

Praktiką įgyvendinančios organizacijos/institucijos pavadinimas:
Asociacija IVAIGO

Projekto įgyvendinimo vieta: Asociacija IVAIGO, Vilnius, Lithuania

Tikslinė grupė: 4-5 metų vaikai, turintys specialiųjų poreikių

Pagrindiniai tikslai:

1. Skatinti komandinį darbą
2. Skatinti kūrybiškumą ir komunikaciją
3. Skatinti socialinę įtrauktį per bendrą tapybos projektą.

Ekspertai/darbuotojai: dailės mokytojai, menininkai, pedagogai

Praktikos aprašymas:
Bendro tapymo užsiėmimas skirtas suteikti dalyviams galimybę kūrybiškai išreikšti save ir įsitraukti į bendrą meno kūrimą. Bendro tapymo ratu užsiėmimas - tai įtraukianti ir dinamiška veikla, skirta skatinti dalyvių kūrybiškumą ir komandinį darbą.

- Dalyviai, kurių paprastai būna 10-15 vaikų, sudaro ratą, o kiekvienas vaikas priešais save turi popieriaus lapą.
- Jie pradeda piešti ką nors ant savo popieriaus lapo, prisidėdami prie bendro projekto pirminiu meniniu kūriniu.
- Pedagogo nurodymu dalyviai sukasi pagal laikrodžio rodyklę, pereidami prie kito priešais juos esančio popieriaus lapo.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

- Čia jie, remdamiesi savo bendraamžių darbais, į prieš juos esantį popieriaus lapą įdeda ką nors naujo.
- Šis procesas tęsiasi, dalyviams keičiantis nuo vieno popieriaus lapo prie kito, kaskart papildant bendrą paveikslą naujais elementais ir idėjomis.

Metodologija/didaktinės priemonės: darbas grupėje, komandinis darbas

Reikalingos papildomos medžiagos/įranga: su tapyba susijusi įranga, įskaitant molbertus, drobes, teptukus ir kt.

Išvados: veiklą atliko 10 vaikų, kurie yra 5-7 metų amžiaus. Darniai apsupti, jie pradėjo bendrą kelionę, pradėdami nuo atskirų piešinių, kurie sklandžiai susijungė į vientisą šedevrą. Vadovaujami auklėtojos, jie judėjo laikrodžio rodyklės kryptimi, per paskirtas 15 minučių pridėdami naujų idėjų ir atspalvių prie kiekvieno popieriaus lapo. Jiems besisukant kūriniai keitėsi, atspindėdami kolektyvinį kūrybiškumą ir grupės bendradarbiavimo etosą. Pabaigoje ryškūs potėpiai ir išradingi raštai papuošė anksčiau tuščias drobes, parodydami komandinio darbo jėgą ir meninės raiškos malonumą.

Rekomendacijos ir gairės: pabrėžti dalyvių kūrybiškumo, bendravimo ir bendradarbiavimo skatinimo svarbą. Sukurti patogią ir patrauklią erdvę tapybos sesijai, kurioje būtų pakankamai apšvietimo, sėdimų vietų ir dailės reikmenų.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

GRUPINIS SKULPTŪRŲ PROJEKTAS SPECIALIŲJŲ POREIKIŲ VAIKAMS

Praktiką įgyvendinačios organizacijos/institucijos pavadinimas:
Asociacija IVAIGO

Projekto įgyvendinimo vieta: Asociacija IVAIGO, Vilnius, Lietuva

Tikslinė grupė: Specialiųjų ugdymosi poreikių turintys 6-7 metų vaikai

Pagrindiniai tikslai:

1. Skatinti komandinį darbą
2. Skatinti kūrybiškumą
3. Skatinti teigiamus santykius

Ekspertai/darbuotojai: Dailės mokytojai, menininkai, pedagogai

Praktikos aprašymas:
Bendras skulptūrų projektas - tai dinamiška ir įtrauki meno veikla, skirta įtraukti įvairių poreikių turinčius specialiųjų poreikių vaikus, įskaitant turinčius dėmesio koncentracijos sunkumų, autizmą, disleksiją, diskalkuliją ir kitus mokymosi skirtumus. Šis praktinis projektas suteikia dalyviams galimybę kartu kurti skulptūrą iš molio ar perdirbtų medžiagų, skatinant komandinį darbą, kūrybiškumą ir pojūčių tyrinėjimą palankioje ir įtraukioje aplinkoje.

- Dalyviai renkasi tam skirtoje meno erdvėje, kuri yra jauki, gerai apšviesta ir palanki kūrybai. Atmosfera šilta ir kviečianti, spalvingos dekoracijos, patogūs sėdmaišiai ir įvairios meninės medžiagos, kuriomis dalyviai gali lengvai naudotis.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

- Projekto pradžioje dalyviai supažindinami su bendros skulptūros koncepcija ir informuojami apie veiklos tikslus ir uždavinius. Pristatoma skulptūros projekto tema arba koncepcija, sužadinanti dalyvių vaizduotę ir suteikianti pagrindą jų kūrybiniams ieškojimams.
- Dalyviai skatinami kartu kurti idėjas, dalytis mintimis ir pageidavimais bei prisidėti prie projektavimo proceso.
- Moderatoriai vadovauja diskusijai, siūlydami užuominas ir pasiūlymus, kurie padeda dalyviams generuoti idėjas ir veiksmingai planuoti skulptūros projektą.
- Kai dizainas bus galutinai parengtas, dalyviai pradės dirbti kartu, kad įgyvendintų savo viziją.

Metodologija/didaktinės priemonės: Temos parinkimas, minčių lietaus atranka, dizaino planavimas, komandinis darbas

Reikalingos papildomos medžiagos/įranga: Molis, modelinas, kartonas, popierius, audinių atraižos ir rasti daiktai

Išvados: bendrame skulptūrų projekte specialiųjų poreikių vaikams dalyvavo 15 5-7 amžiaus grupių dalyvių, kurie dirbo komandinį darbą ir užsiėmė menine raiška. Pasibaigus užsiėmimui, vaikai išdidžiai grožėjosi savo kūriniais, apmąstydami savo pasiekimus ir bendradarbiavimo vertę. Iš esmės projektas skatino dalyvių kūrybiškumą, bendravimą ir draugystę.

Rekomendacijos ir gairės: Sukurti palankią aplinką. Bendradarbiavimo atmosferos, kurioje dalyviai jaučiasi patogiai dalydamiesi idėjomis, dirbdami kartu ir palaikydami vieni kitų kūrybines pastangas, kūrimas.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

EMOCIJŲ GARSŲ TAPYMAS

Praktiką įgyvendinančios organizacijos/įstaigos pavadinimas:
Talino *Liikuri* darželis

Projekto įgyvendinimo vieta: Tallinna Liikuri Lasteaed, Talinas, Estija

Tikslinė grupė: viduriniosios grupės vaikai nuo 3 iki 6 metų

Pagrindiniai tikslai:

1. Ugdyti supratimą apie spalvas ir jų ryšį su emocijomis muzikoje.
2. Gerinti vaikų gebėjimą susieti skirtingas spalvas su muzikos elementais, tokiais kaip tempas, dinamika ir ritmas.
3. Skatinti kūrybiškumą ir saviraišką pasirenkant spalvas ir tapant.
4. Padėti vaikams įvardyti ir paaiškinti savo emocijas ir meninius pasirinkimus.

Ekspertai/darbuotojai: mokytojas, mokytojo padėjėjas

Praktikos aprašymas:
Vaikai klausosi dviejų kontrastingų muzikos kūrinių - vieno lėto ir melancholiško, kito greito ir gyvo. Jie paprastais žodžiais (pvz., liūdna, linksma, energinga) apibūdina kiekvieno kūrinio skleidžiamas emocijas. Kad įtvirtintų savo supratimą, jie žiūri trumpą animacinį klipą pagal muziką (pvz., P. Čaikovskio „Lėlės liga“ ir „Polka“). Mokytojas klausia: „Jei dailininkas tapytų šią muziką, kokias spalvas jis naudotų?“. Vaikai aptaria savo idėjas ir pagrindžia savo pasirinkimą. Tada jie akvarele nupiešia kiekvieno muzikinio kūrinio vaizdinį, sukurdami spalvotą garso interpretaciją.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

Jų darbai eksponuojami parodoje, o vaikai bando atspėti, kuris paveikslas atitinka kiekvieną muzikinę nuotaiką.

Metodologija/didaktinės priemonės:

- Atidus muzikos klausymasis
- Emocijų ir spalvų asociacijų įvardijimas žodžiu
- Trumpų animacinių filmukų žiūrėjimas
- Rankų darbo piešimas, siekiant vizualiai išreikšti emocijas
- Grupės diskusija, kurioje vaikai paaiškina savo spalvų pasirinkimą

Reikalingos papildomos medžiagos/įranga: kompiuteris, išmanioji lenta arba televizorius muzikai ir animacijai rodyti, popierius, akvarelė, teptukai ir vanduo.

Išvados: šis užsiėmimas suteikia vaikams papildomą emocinės saviraiškos priemonę ir padeda geriau suprasti, kaip muzika ir vaizduojamasis menas yra susiję. Piešdami girdimus garsus, vaikai mokosi kūrybiškai, neverbaliniu būdu interpretuoti ir perteikti emocijas.

Rekomendacijos ir gairės:

- Veiklą atlikite mažose grupelėse, kad kiekvienas vaikas turėtų galimybę pasidalyti savo mintimis.
- Skatinkite aktyvų klausymąsi ir diskusiją apie emocijas prieš piešimą.
- Venkite taisyti vaikų pasirinktą spalvą - leiskite jiems laisvai išreikšti savo interpretacijas.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

GRUPINIS KOLIAŽAS ARBA MANDALA

Praktiką įgyvendinačios organizacijos/institucijos pavadinims:
Talino *Liikuri* darželis

Projekto įgyvendinimo vieta: Tallinna Liikuri Lasteaed, Talinas, Estija

Tikslinė grupė: 4-6 metų vaikai, turintys specialiųjų ugdymo poreikių

Pagrindiniai tikslai:

1. Komandinio darbo skatinimas
2. Vieningumo skatinimas
3. Kūrybiškumo skatinimas
4. Bendravimo įgūdžių ugdymas
5. Sąmoningumo ugdymas

Ekspertai/darbuotojai: mokytojas (moderatorius), mokytojo padėjėjas

Praktikos aprašymas:
Užsiėmimas „Grupinis koliažas arba mandalos kūrimas“ skirtas komandiniam darbui, kūrybiškumui ir emociniam ryšiui stiprinti per bendrą meną. Vaikai kartu kuria didelės apimties meno kūrinį, pabrėždami individualių pastangų svarbą siekiant bendro tikslo. Mandala - apskritas dizainas su pasikartojančiais raštais - simbolizuoja pusiausvyrą, harmoniją ir tarpusavio ryšį. Vaikai, paeiliui dėliodami savo elementus, lavina kantrybę, koordinaciją ir bendradarbiavimą. Pasikartojantys raštai skatina ramų ir dėmesingą požiūrį, padeda vaikams susikaupti ir išreikšti emocijas spalvomis, formomis ir tekstūromis.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

Prieš ir po užsiėmimo moderatoriai veda diskusijas, kad vaikai galėtų pasidalyti savo mintimis, patirtimi ir jausmais apie darbą komandoje. Galutinis meno kūrinys tampa vienybės simboliu, stiprinančiu bendradarbiavimo ir abipusės pagarbos vertę.

Metodologija/didaktinės priemonės:

- Mokymasis bendradarbiaujant: skatinamas grupinis dalyvavimas ir bendra atsakomybė, ugdomas komandinis darbas ir abipusė pagarba.
- Patirtinis mokymasis: praktinė kūryba padeda vaikams suprasti komandinio darbo ir meno sąvokas per praktiką.
- Sąmoningumo technikos: kartojami mandalos modeliai skatina susikaupimą, kantrybę ir ramią mąstyseną.
- Emocinio raštingumo ugdymas: moderatoriai skatina vaikus išreikšti jausmus ir apmąstyti bendravimą grupėje.
- Vedamos diskusijos: Diskusijos prieš ir po veiklos sustiprina komandinio darbo pamokas ir leidžia vaikams pasidalyti savo patirtimi.

Reikalingos papildomos medžiagos/įranga:

- Bazė: dideli popieriaus lapai, kartonas arba audeklas, ant kurio bus kuriamas koliažas ar mandala.
- Gamtos objektai: lapai, šakelės, akmenukai, lazdelės ar džiovintos gėlės suteikia tekstūros ir gilumo.
- Dekoratyviniai elementai: siūlai, karoliukai, juostelės, audinio atraižos, plunksnos ir sagos, skirtos pagražinti ir kūrybiškai atsiskleisti.
- Organizacinės priemonės: lėkštės arba indai medžiagoms rūšiuoti, kad jas būtų galima lengvai pasiekti ir palaikyti tvarką.

Išvados: Užsiėmimas „Grupinis koliažas arba mandalos kūrimas“ skatina komandinį darbą, kūrybiškumą ir emocinį ryšį. Ji moko vaikus bendradarbiavimo, pagarbos ir dėmesingumo, kartu lavindama meninius įgūdžius. Galutinis meno kūrinys simbolizuoja vienybę ir parodo kolektyvinių pastangų galią, todėl tai yra vertinga priemonė socialiniam ir emociniam vystymuisi ir teigiamai klasės aplinkai kurti.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

Rekomendacijos ir gairės:

- Pabrėžkite simetriją: pabrėžkite simetrijos svarbą mandaloje, kad vaikai galėtų sutelkti dėmesį į pusiausvyrą ir harmoniją savo projekte.
- Apskritimas kaip simbolis: paaiškinkite, kad mandalos apskritimo forma simbolizuoja vienybę ir draugystę, taip pabrėždama komandinio darbo svarbą.
- Mokytojo demonstracija: pradėkite veiklą nuo to, kad mokytojas padėtų pirmuosius elementus, taip parodydamas pavyzdį ir parodydamas, ko tikimasi iš vaikų.
- Dalyvavimas pagal eilę: Leiskite vaikams paeiliui dėlioti figūrėles į mandalą, kad visi turėtų lygias galimybes prisidėti.
- Amžių atitinkantys pakeitimai: Specialiųjų poreikių turintiems vaikams arba jaunesniems dalyviams, šis užsiėmimas labiau tinka nuo 5 metų amžiaus, ypač naudojant smulkias medžiagas, kad būtų išvengta nepasitenkinimo.
- Paveskite vadovavimą: Kai ratas padidės, paskatinkite vaiką pasirinkti medžiagas ir vadovauti, paskirdami pagalbininkus, kurie padėtų sudėlioti pasirinktą raštą.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

COLORFUL AUTUMN LEAVES

Praktiką įgyvendinančios organizacijos/institucijos pavadinimas:
Upesleju pradinė mokykla

Projekto įgyvendinimo vieta: grupės patalpoje

Tikslinė grupė:

- 5-6 metų amžiaus ikimokyklinio amžiaus vaikai
- Specialioji grupė
- Vaikai, kuriems taikomos specialiosios ikimokyklinio ugdymo programos, skirtos intelekto negalią turintiems mokiniams.

Pagrindiniai tikslai:
Integruota žaidimu pagrįsta pamoka su meninėmis technikomis, antrinės kalbos ugdymu, matematika, orientuota į gamtą.
Ugdyti įgūdžius atpažįstant požymius, kurie rodo atėjusį rudenį.
Plėsti vaikų aktyvųjį žodyną žodžiais, apibūdinančiais rudens gamtos reiškinius.
Skatinkite mokinius kurti paprastus sakinius iš duotų žodžių ar žodžių junginių.
Praktikuokite kvėpavimą kalbos metu.
Mokykite atskirti ir įvardyti dydžius - mažus ir didelius klevo lapus.
Lavinkite smulkiuosius pirštų raumenis ir judesių koordinaciją.
Tyrinėkite gamtą per asmeninius atradimus.
Skatinti mokinių kūrybinės savarankiškos veiklos ir iniciatyvos ugdymą.
Skatinti teigiamų emocijų formavimąsi vertinant rudens gamtos grožį su dailės ir muzikos elementais.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

Ekspertai/darbuotojai: ikimokyklinio ugdymo auklėtoja specialiojoje grupėje, mokytojo padėjėja, vaiko padėjėja.

Praktikos aprašymas

Ryto ratas - pasisveikinimo eilėraštukas ir pamokos konspektas (vaikai sėdi ratu).

- Apšilimo pratimai - pasiruošimas darbui su kvėpavimo pratimais.
- Mokytojas rodo paveikslėlius ir pasakoja apie rudenį.
- Kartu apžiūri klevo lapus, atkreipdami dėmesį į jų skirtumus (dydį, spalvą).
- Mokiniai sugrupuoja lapus pagal dydį ir pritvirtina juos prie medžių siluetų ant stalo.
- Kiekvienas jų pasiima po vieną didelį ir mažą klevo lapą.
- Mokytojas pakviečia vaikus nuspalvinti iš anksto paruoštus lapų šablonus naudojant guašą ir skutimosi putas, o fone skamba Vivaldžio „Ruduo“.
- Po spalvinimo vaikai pritvirtina lapus prie medžių siluetų ir juos suskaičiuoja.
- Vaikai įdėmiai stebi ir įvardija lapų spalvas.
- Baigdami atlieka judesio pratimus pagal dainelę „Rudens slėpynės“.

Metodologija/didaktinės priemonės: žodinė, praktinė, žaidimų metodika, pagrįsta judėjimu.

Reikalingos papildomos medžiagos/įranga:

- Kartoniniai medžiai, dideli ir maži klevo lapai.
- Iš akvarelinio popieriaus paruošti klevo lapai.
- Guašo dažai (raudoni, geltoni, žali, oranžiniai).
- Vaizdinė priemonė - kortelės „Ruduo“.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

- CD „Raušuka Dziesmiņa“, daina „Rudens slėpynės“ (instrumentinis akomponavimas) (youtube.com).
- Antonio Vivaldi „Ruduo“ (pianino versija) youtube.com.

Išvados:

- Mokydamiesi naujų žodžių mokiniai plečia savo aktyvųjį ir pasyvųjį žodyną.
- Mokiniai pažįsta spalvas ir gali jas įvardyti.
- Mokiniai skiria dydžius.
- Pagerėjo judesių koordinacija, vystosi delnų raumenų jėga.
- Vaikai supranta pamokos metu duodamus nurodymus.
- Mokiniai geba savarankiškai atlikti paskirtą užduotį su minimalia pagalba.
- Be to, koncentracijai palaikyti ir mokymosi patirčiai sustiprinti naudojama muzika, kuri sukuria teigiamą atmosferą, skatinančią dalyvauti.

Rekomendacijos ir gairės:

- Mokiniai gali klausytis klasikinės muzikos garso įrašo.
- Lavinti klausymo įgūdžius įsimenant girdimą ritmą.
- Stiprinti bendradarbiavimo įgūdžius atlikdami įvairias judesio užduotis ir žaidimus.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

PAVASARIO LAIŠKAI (RAIDŽIŲ MOKYMASIS PASITELKIANT MENINES TECHNIKAS)

Praktiką įgyvendinančios organizacijos/institucijos pavadinimas
Upesleju pradinė mokykla

Projekto įgyvendinimo vieta: grupės patalpoje

Tikslinė grupė:

- 5-6 metų amžiaus ikimokyklinio amžiaus vaikai
- Specialioji grupė
- Vaikai, kuriems taikomos specialiosios ikimokyklinio ugdymo programos, skirtos intelekto negalią turintiems mokiniams.

Pagrindiniai tikslai:
Ugdyti gebėjimą išgirsti ir atskirti garsus.
Ugdyti teigiamą požiūrį į rašymo ir skaitymo techniką.
Ugdyti saviraiškos įgūdžius.
Toliau skatinti vaikų aktyvų dalyvavimą, bendradarbiavimą ir dėmesio išlaikymą, atsižvelgiant į jų amžiaus grupės raidos etapą.

Ekspertai/darbuotojai: ikimokyklinio ugdymo mokytojas specialiojoje grupėje, mokytojo padėjėjas, vaiko padėjėjas

Praktikos aprašymas:

- Mokytojas pristato trumpą pasakojimą ir parodo paveikslėlius apie naują temą - „Naujas metų laikas - pavasaris“.
- Magnetinėje lentoje spausdintinėmis raidėmis užrašomas žodis „pavasaris“.
- Prieš prasidedant pamokai, vaikai praktikuoja pirštukų pratimus, žaisdami pirštukų žaidimus, kuriems vadovauja mokytoja.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

- Kiekvienas vaikas pasirenka du raidžių trafaretus, kuriuos savarankiškai arba padedamas mokytojo apveda pieštuku.
- Kai vaikas apvedžioja raides, jis jas iškerpa žirklėmis.
- Vaikai spalvina raides guašo dažais, naudodami teptukus arba volelius.
- Nuspalvinę raidę, vaikai patys arba padedami mokytojo įvardija raidę ir garsą.
- Kartu su mokytoju vaikai sudėlioja žodį „Pavasaris“ ir pritvirtina jį prie kamštinės lentos.
- Užsiėmimas skatina raidžių atpažinimą ir smulkiąją motoriką.
- Vaikai mėgaujasi praktiniu mokymosi procesu tyrinėdami pavasario temą.

Metodologija/didaktinės priemonės: žirklės, ekranas, kortelės „Pavasaris

Reikalingos papildomos medžiagos/įranga:

- Magnetinė lenta
- Kamštinė lenta
- A4 formato akvarelinis popierius
- Kartoniniai arba mediniai raidžių trafaretai
- Paprastas pieštukas
- Guašo dažai (raudoni, geltoni, žali, mėlyni)
- Įvairaus dydžio teptukai arba voleliai

Išvados:

- Mokydamiesi naujų žodžių mokiniai plečia savo aktyvųjį ir pasyvųjį žodyną.
- Per pamoką vaikai supranta nurodymus.
- Naujų raidžių ir garsų pristatymas, simbolių pakeitimas žodžių modeliuose naujomis raidėmis.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

- Pagerėjo judesių koordinacija, o rankų raumenų vystymasis ir koordinacija leidžia mokiniui taisyklingai laikyti pieštuką.

Rekomendacijos ir gairės:

- Vaikai gali klausytis klasikinės muzikos garso įrašo apie pavasarį.
- Vaikai gali pažiūrėti kelis vaizdo įrašus apie pavasarį.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

MUZIKA

RITMO KELIU

Praktiką įgyvendinančios organizacijos/institucijos pavadinimas:
Vilniaus lopšelis - darželis „Giraitė"

Projekto įgyvendinimo vieta: Vilniaus lopšelis - darželis „Giraitė"

Tikslinė grupė: 5-6 metų vaikai

Pagrindiniai tikslai:

1. Sudaromos galimybės dalyvauti visiems vaikams.
2. Vaikų klausos ugdymas.
3. Improvizacijos skatinimas.
4. Mokymas atskirti skirtingus ritmus.

Ekspertai/darbuotojai: muzikos mokytojai

Praktikos aprašymas:

- Ruošdamiesi veiklai, vaikai susėda ratu. Jie klausosi kelių skirtingų lietuvių liaudies dainų. Jie aptaria dainų tempą ir ritmą. Jie pabando paplekšnoti tam tikrus ritmus, o vėliau naudoja muzikos instrumentus, pavyzdžiui, lazdeles ir barškučius.
- Tada, dar kartą išklausę muzikos kūrinius, vaikai bando pakartoti tam tikrus ritminius epizodus naudodami muzikos instrumentus.
- Kita vaikų užduotis - improvizacija: kol skamba atsitiktinė muzika, vaikams leidžiama pajusti ritmą ir akompanuoti muzikos instrumentais. Jie gali groti lėtą, greitesnį ar net labai greitą ritmą.
- Refleksija po veiklos

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

Metodologija/didaktinės priemonės: darbas grupėje, komandinis darbas

Reikalingos papildomos medžiagos/įranga: garsiakalbis su lietuvių liaudies muzika, medinės lazdelės, barškučiai.

Išvados: vaikai supažindinami su lietuvių liaudies muzika, klausosi įvairių kūrinių, analizuoja jų ritmą ir tempą. Improvizuodami jie lavina ritmo pojūtį, naudodami muzikos instrumentus, pavyzdžiui, lazdeles ir barškučius. Užsiėmimo tikslas - skatinti vaikų kūrybiškumą ir ritminę raišką, leisti jiems laisvai eksperimentuoti su muzika.

Rekomendacijos ir gairės: po improvizacijos užsiėmimo suteikite vaikams galimybę pasidalyti savo patirtimi ir tuo, ką jie jautė. Tai paskatins savirefleksiją ir gebėjimą išreikšti emocijas per muziką.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

Praktiką įgyvendinančios organizacijos/institucijos pavadinimas:
Vilniaus lopšelis - darželis „Giraitė"

Projekto įgyvendinimo vieta: Vilniaus lopšelis - darželis „Giraitė"

Tikslinė grupė: 5-6 metų vaikai

Pagrindiniai tikslai:

1. Skatinti vaikų muzikinę raišką, bendradarbiavimą ir ritminį suvokimą.
2. Supažindinti vaikus su įvairiais muzikos instrumentais.
3. Sudaryti galimybes dalyvauti ir įsitraukti visiems vaikams.

Ekspertai/darbuotojai: muzikos mokytojai

Praktikos aprašymas:

- Šią muzikinio projekto veiklą sudarė keli etapai. Pirmajame etape ikimokyklinio amžiaus vaikai buvo supažindinti su orkestro sąvoka, iš ko jis susideda ir kokie muzikos instrumentai bus naudojami. Susėdę ratu vaikai turėjo nuspręsti, kas bus dirigentas, ir vyko balsavimas. Tada vaikams buvo išdalyti įvairūs muzikos instrumentai: metalofonai, būgnai, barškučiai, medinės lazdelės, trikampiai ir varpeliai. Klausydamiesi itališko kūrinio, vaikai sukūrė orkestrą, dirigentu buvo išrinkta mergaitė, o likusieji vaikai pritarė jos nurodymams.
- Antroji dalis buvo muzikinis žaidimas su parašiutu „Drambliai ir pelės". Priklausomai nuo muzikos stiprumo, vaikai turėjo tyliai pakelti parašiutą kaip mažos pelės arba pakelti jį stipriai kaip didžiuliai drambliai.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

Metodologija/didaktinės priemonės: darbas grupėje, komandinis darbas

Reikalingos papildomos medžiagos/įranga: Garsiakalbis su itališka muzika, metalofonai, būgnai, trikampiai, barškučiai, parašiutas.

Išvados: tai puikus muzikinis projektas, skatinantis vaikų komandinį darbą, bendravimą ir bendradarbiavimą, įtraukiantis visus vaikus. Ši veikla taip pat ugdo kūrybiškumą, saviraišką ir suteikia galimybę dalyvauti muzikiniuose žaidimuose.

Rekomendacijos ir gairės: stiprinkite vaikų bendradarbiavimą ir bendravimą leisdami jiems dirbti komandose kuriant ritmus arba atliekant nedidelius orkestro kūrinius. Taip lavinsite socialinius įgūdžius ir komandinį darbą.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

ĮTRAUKIANTI RITMO IR JUDESIO SESIJA

Praktiką įgyvendinančios organizacijos/institucijos pavadinimas:
Asociacija IVAIGO

Projekto įgyvendinimo vieta: Asociacija IVAIGO, Vilnius, Lietuva

Tikslinė grupė: 6-8 metų vaikai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių

Pagrindiniai tikslai:

1. Ugdyti dalyvių ritminius įgūdžius
2. Skatinti dalyvių socialinę sąveiką ir bendradarbiavimą
3. Skatinti socialinę įtrauktį

Ekspertai/darbuotojai: muzikos mokytojai, pedagogai

Praktikos aprašymas:
Įtraukianti ritmo ir judesio pamoka: ritmo ir judesio užsiėmimas yra skirtas suteikti dalyviams erdvę, kurioje jie gali tyrinėti įvairius ritmus ir ritmus naudodami mušamuosius instrumentus. Dalyvaudami šioje veikloje įvairios kilmės asmenys gali susiburti, kūrybiškai išreikšti save ir užmegzti ryšį per universalią muzikos kalbą.

- Dalyviai renkasi tam skirtoje erdvėje, kuri yra palanki judėjimui ir tyrinėjimui, joje yra pakankamai vietos šokiams, būgnams ir kitiems ritminiams užsiėmimams.
- Užsiėmimas pradedamas apšilimo veikla, skirta kūnui atpalaiduoti ir paruošti dalyvius būsimam ritminiam tyrinėjimui.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

- Tada dalyviai užsiima įvairia ritmine veikla, pavyzdžiui, mušdami būgnus, pliaukšėdami, trypdami arba naudodami mušamuosius instrumentus, kad sukurtų ritmą.
- Viso užsiėmimo metu mokytojai skatina dalyvius tyrinėti savo unikalius judesius ir išraiškas, taip skatindami kūrybiškumo ir pasitikėjimo savimi jausmą.

Metodologija/didaktinės priemonės: darbas grupėje, komandinis darbas

Reikalingos papildomos medžiagos/įranga: mušamieji instrumentai

Išvados: Ritmo ir judesio pamokoje, kurioje dalyvavo 10 entuziastingai nusiteikusių 5-7 amžiaus grupių dalyvių, buvo aktyviai tyrinėjama muzika ir judesys. Per ritminę veiklą ir bendrą improvizaciją vaikai ugdė komandinį darbą, kūrybiškumą ir socialinę sąveiką. Su šypsenomis ir pasiekimų pojūčiu jie patyrė ritmo ir ryšio džiaugsmą, išvykdami su neišdildomais draugystės ir bendros patirties prisiminimais.

Rekomendacijos ir gairės: kultūrinės įvairovės elementų įtraukimas į užsiėmimą tyrinėjant įvairių muzikos tradicijų ritmus ir ritmus. Bendradarbiavimo veiklos, skatinančios dalyvius dirbti kartu, palengvinimas.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

MUZIKINIŲ ISTORIJŲ PASAKOJIMO SEANSAS SPECIALIŲJŲ POREIKIŲ VAIKAMS

Praktiką įgyvendinančios organizacijos/institucijos pavadinimas:
Asociacija IVAIGO

Projekto įgyvendinimo vieta: Asociacija IVAIGO, Vilnius, Lietuva

Tikslinė grupė: 4-6 metų vaikai, turintys specialiųjų poreikių

Pagrindiniai tikslai:

1. Ugdyti dalyvių kūrybiškumą
2. Suteikti įdomią ir įtraukiančią patirtį
3. Skatinti socialinę integraciją

Ekspertai/darbuotojai: muzikos mokytojai, pedagogai

Praktikos aprašymas:
Muzikinių pasakojimų seansas - tai unikali ir interaktyvi patirtis, skirta sužadinti vaizduotę, skatinti kūrybiškumą ir jutiminį tyrinėjimą įvairių poreikių turintiems specialiųjų poreikių vaikams, įskaitant turinčius dėmesio koncentracijos sunkumų, autizmą, disleksiją, diskalkuliją ir kitus mokymosi skirtumus.

- Dalyviai pasitinkami jaukioje ir kviečiančioje erdvėje, papuoštoje spalvingomis dekoracijomis, švelniu apšvietimu ir patogiais sėdmaišiais.
- Užsiėmimas pradedamas įžanga į temą ar istoriją, kuri įkvėps būsimai muzikinei kelionei.
- Vedėjai gali pateikti pasakų knygą, eilėraštį ar pasakojimą, kad sužadintų dalyvių vaizduotę ir paskatintų juos pateikti savo idėjas ir interpretacijas.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

- Po to dalyviai kviečiami įsitraukti į įvairias muzikines veiklas ir pratimus, kurių metu istorija atgaivinama garsais. Tai gali apimti vokalizaciją, grojimą instrumentais, ritminį judesį ir garso efektų kūrimą, leidžiantį dalyviams kūrybiškai ir interaktyviai išreikšti istorijos emocijas, veikėjus ir įvykius.
- Viso užsiėmimo metu vedėjai teikia patarimus ir paramą, kad padėtų dalyviams tyrinėti pasakojimo per muziką elementus.

Metodologija/didaktinės priemonės: struktūrizuotas pasakojimas, skatinamieji klausimai, grupinis bendradarbiavimas

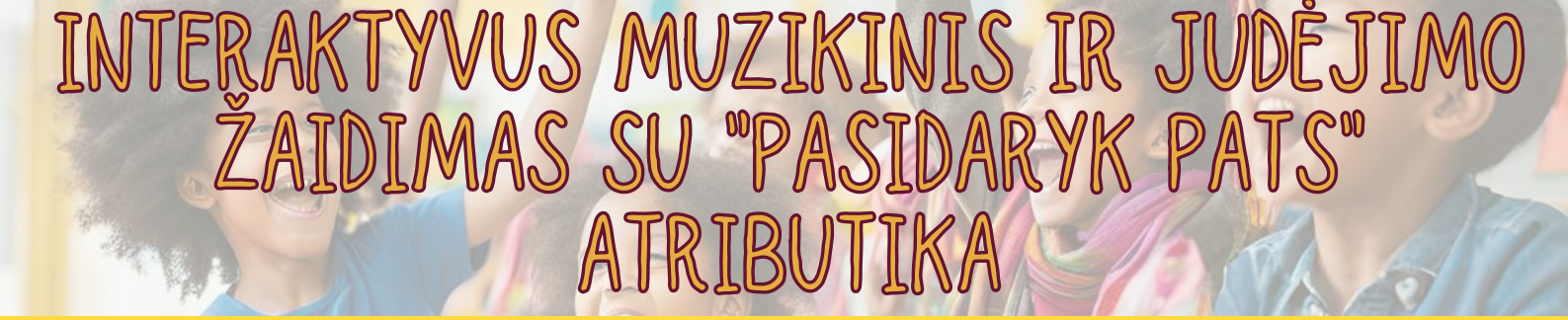
Reikalingos papildomos medžiagos/įranga: istorija arba eilėraštis; muzikos instrumentai, virtualios pagalbinės priemonės, pvz., iliustracijos ar paveikslėliai, susiję su istorija ar eilėraščiu

Išvados: muzikinių istorijų pasakojimo sesija specialiųjų poreikių vaikams įtraukė 15 dalyvių į kūrybinės saviraiškos ir muzikinių tyrinėjimų kelionę. Bendradarbiaudami, pasakodami istorijas ir kurdami vaizduotę žadinančius garsovaizdžius, vaikai užmezgė ryšius ir dalijosi džiaugsmo akimirkomis. Pasibaigus užsiėmimui, jie išėjo su šypsenomis, patyrę muzikos ir draugystės magiją palankioje aplinkoje.

Rekomendacijos ir gairės: visų dalyvių aktyvaus dalyvavimo ir įsitraukimo skatinimas. Aiškus ir glaustas bendravimas sesijos metu.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

INTERAKTYVUS MUZIKINIS IR JUDĖJIMO ŽAIDIMAS SU "PASIDARYK PATS" ATRIBUTIKA

Praktiką įgyvendinančios organizacijos/institucijos pavadinimas:
Talino *Liikuri* darželis

Projekto įgyvendinimo vieta: Talino *Liikuri Lasteaed* muzikos salė, Talinas, Estija

Tikslinė grupė: 3-6 metų vaikai, turintys specialiųjų mokymosi poreikių

Pagrindiniai tikslai:

1. Įtraukti vaikus, turinčius specialiųjų ugdymo poreikių, į interaktyvią, judesiais paremtą muzikinę veiklą.
2. Stiprinti pojūčių, motorikos ir pažinimo įgūdžius dalyvaujant praktinėje veikloje
3. Skatinti saviraišką ir kūrybiškumą pasitelkiant muziką ir atributiką
4. Lavinti kūno suvokimą, reakcijos laiką ir klausymosi įgūdžius.

Ekspertai/darbuotojai: muzikos mokytojai, mokytojo padėjėjas

Praktikos aprašymas:
Šioje veikloje derinama muzika, judesiai ir pojūčių žaidimai naudojant „pasidaryk pats“ atributiką, kad pamokos taptų įdomesnės vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių. Kiekvienas atributas naudojamas skirtinguose struktūriniuose judesiais paremtuose žaidimuose, kurie gerina koordinaciją, ritmą ir sąveiką.

1. Automobiliai ir šviesoforas

- Kiekvienas vaikas laiko žiedą, vaizduojantį vairą, ir įsivaizduoja esąs automobilis.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

- 1 dalis: mokytojas pasako šviesoforo signalus:
  - „Žalias šviesoforo signalas!“ - Vaikai bėga ratu, laisvai juda arba net važiuoja „atgal“.
  - „Geltonas šviesoforo signalas!“ - Vaikai sulėtina greitį, eina arba vaikšto ant pirštų galiukų.
  - „Raudona šviesa!“ - Jie turi nedelsdami sustoti

- 2 dalis: Vieni vaikai tampa pėsčiaisiais, kiti - vairuotojais. Atlikite tą pačią žaidimo procedūrą. Užsidegus raudonam šviesoforo signalui: automobiliai sustoja, praleisdami „pėsčiuosius“ (kitus vaikus). Vaikai pakaitomis keičiasi vairuotojais ir pėsčiaisiais, kad suprastų abu vaidmenis.

- Variacija:
  - Žaidimą galima padaryti dinamiškesnį, keičiant judėjimo tipus (pvz., šokinėjimas vietoje ar per virvutę) arba reguliuojant muzikos tempą, kad būtų imituojamos įvairios eismo situacijos.
  - Pridėkite kliūčių (kūgių, kelio ženklų), kurias vaikai turi atsargiai apvažiuoti.
  - Leiskite vienam vaikui būti eismo reguliuotoju ir spalvotais ženklais perjungti šviesoforus.

2. Plaukiojančios žuvys

- Vaikai, klausydamiesi Saint-Saënso kūrinio „Akvariumas“, laiko žuvies formos atributiką. Jie imituoja žuvies judesius: plaukia į priekį, sukasi arba plūduriuoja.
- Mokytojas keičia judėjimo kryptį, greitį ir stilių, kad atitiktų muzikos dinamiką.
- Galima pridėti spalvų iššūkį:
  - Mėlyna žuvis = lėti judesiai
  - Raudona žuvis = greiti judesiai
  - Žalia žuvis = krypties keitimas

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

Metodologija/didaktinės priemonės:

- Kelių pojūčių įtraukimas: sujungia regimuosius (žiedai, signalai), girdimuosius (muzika, komandos) ir kinestetinius (judėjimas, sustojimas, balansavimas) stimulus, kad pagerintų mokymąsi.
- Muzikos vedamas koordinavimas: muzikos tempas diktuoja judesių greitį, padėdamas vaikams reguliuoti veiksmus, greitai reaguoti ir sekti ritmą.
- Struktūrizuotas vaidmenų žaidimas: taip skatinama socialinė sąveika ir mokymasis iš realaus pasaulio.

Reikalingos papildomos medžiagos/įranga: „pasidaryk pats“ atributika: žiedai ir šviesoforo spalvų ženklai automobilių ir šviesoforo žaidimui; žuvys plaukiojančių žuvų žaidimui, garsiakalbiai muzikai groti.

Išvados: „Pasidaryk pats“ muzikiniai atributai suteikia įtraukiančią ir pojūčiais praturtintą mokymosi patirtį, todėl muzikos pamokos tampa patrauklios ir prieinamos.

Rekomendacijos ir gairės:

- Užtikrinkite saugumą: naudokite patvarias, minkštas medžiagas be aštrių briaunų.
- Skatinkite laisvą bendravimą: leiskite vaikams savaip tyrinėti atributus.
- Pritaikykite veiklą: keiskite veiklas, atsižvelgdami į motorinius ir sensorinius gebėjimus, kad užtikrintumėte įtrauktį.
- Naudokite aiškias klausos ir regos nuorodas: stiprinkite muzikinį derinimą ir judesių koordinaciją.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

HORSE RACE – RHYTHM GAME

Praktiką įgyvendinančios organizacijos/institucijos pavadinimas:
Talino *Liikuri* darželis

Projekto įgyvendinimo vieta: Talino *Liikuri* darželis, Talinas, Estija

Tikslinė grupė: 4-7 metų vaikai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių

Pagrindiniai tikslai:

1. Ugdyti savireguliaciją
2. Stiprinti gebėjimą atpažinti ir suderinti garsus su veiksmais
3. Lavinti dėmesį, reakcijos greitį ir gebėjimą prisitaikyti prie kintančių komandų.

Ekspertai/darbuotojai: mokytojas, mokytojo padėjėjas

Praktikos aprašymas:
Užsiėmimas pradedamas pasakojimo metodu, kai vaikai įsivaizduoja save kaip žokėjus žirgų lenktynėse, o žaislinis žirgas pastatomas viduryje. Taip sukuriama scena įsitraukimui ir kūrybiškumui.

Žaidimas prasideda nuo ritmo imitavimo, kai vaikai baksnoja ant kelių, imituodami galopuojančių kanopų garsą. Jie vykdo tokias komandas kaip „Galopas!“ (greitas bakstelėjimas), „Šuolis!“ (pauzė ir pliaukštelėjimas) arba „Sulėtink!“. (tolygus plakimas), kad pagerintų reakcijos greitį ir ritmo suvokimą.
Paskui vaikai žaidžia žaidimą „Atspėk garsą hipodrome“, kuriame klausosi paslėptų instrumentų garsų ir nustato, ar jie priklauso žirgų lenktynėms. Būgnelis gali reikšti galopą, o trikampis - startą. Jei garsas netinka, vaikai turi nustatyti neatitikimą.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

Paskutiniame etape vaikai derina ritmą ir instrumentinį grojimą, integruodami savo garsų pasirinkimą į žirgų lenktynių temą.

Išplėstinis variantas: Triksterių lenktynės

- Mokytojas baksnoja vienu ritmu, bet duoda priešingą komandą (pvz., sako „Galop!“, bet baksnoja lėtai).
- Vaikai turi susikaupti ir sekti žodinį nurodymą, o ne demonstruojamą ritmą.
- Vyresni vaikai gali pakaitomis būti lenktynių pranešėjais, parinkti ritmus, skelbti komandas ir vadovauti žaidimui.

Metodologija/didaktinės priemonės:

- Pasakojimu paremtas įsitraukimas: užsiėmimas pradedamas temine įžanga, įtraukiančia vaikus į žirgų lenktynių scenarijų, kad sustiprėtų vaizduotė ir motyvacija.
- Ritmu valdomas mokymasis: vaikai imituoja ir kuria ritminius modelius, gerindami laiką, judesių koordinaciją ir reakcijos greitį.
- Multisensorinis metodas: siekiant sustiprinti mokymąsi, derinami garsiniai (instrumentų garsai), vaizdiniai (atributai, gestai) ir kinestetiniai (stuksenimas, plojimai, judesiai) elementai.

Reikalingos papildomos medžiagos/įranga:

- Žaislinis arklys
- Mažieji mušamieji instrumentai (būgnas, trikampis, marakasas, tamburinas)
- Iš anksto įrašyti garso įrašai

Išvados: Ši praktika interaktyviai žaidžiant lavina ritmo suvokimą, girdimąją atmintį, koordinaciją ir kognityvinį lankstumą.

Rekomendacijos ir gairės:

- Užtikrinkite aiškius nurodymus - naudokite nuoseklias žodines ir vaizdines nuorodas, kad padėtumėte vaikams vykdyti nurodymus.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

- Prisitaikykite prie individualių gebėjimų - pritaikykite ritmo sudėtingumą ir judesių iššūkius pagal kiekvieno vaiko poreikius.
- Derinkite aktyvumo lygius - kad išlaikytumėte aktyvų judėjimą ir ritmo pratimus sėdint, kaitaliokite juos.
- Skatinkite vadovavimą - leiskite vaikams pakaitomis vadovauti žaidimui, taip sustiprinsite pasitikėjimą savimi ir dalyvavimą.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

KAS AUGA MŪSŲ SODE?

Praktiką įgyvendinančios organizacijos/institucijos pavadinimas:
Upesleju pradinė mokykla

Projekto įgyvendinimo vieta: grupės kambarys

Tikslinės grupės: Ikimokyklinio amžiaus 4-5 metų mokiniai;
Bendrosios ikimokyklinio ugdymo programos mokiniai;
Mokiniai, kuriems pagal bendrąją ikimokyklinio ugdymo programą būdingi dėmesio sutrikimai ir hiperaktyvumas, turintys dėmesio sutrikimų.

Pagrindiniai tikslai: ugdyti vaikų gebėjimą bendradarbiauti ir išlaikyti dėmesį naudojant muzikos ir ritmo elementus;
Skatinti vaikų supratimą apie daržovių pavadinimus, formas ir spalvas per žaidimus ir muzikinę veiklą.
Stiprinti vaikų ritmo pojūtį ir gebėjimą atskirti skiemenis naudojant muziką kaip ugdymo priemonę.
Stiprinti vaikų gebėjimą įgyti naujų žinių per kūrybinę veiklą ir bendradarbiavimą.

Ekspertai/darbuotojai: grupės mokytoja, mokytojo asistentas

Praktikos aprašymas: Sveikinimo dainelė - vaikai dainuoja dainelę apie daržoves, pasitelkdami ritmo elementus (pliaukštelėjimą ar stuksenimą). Dainos metu muzikos garsumas keičiasi, o vaikai pritaiko savo balsus prie didesnio ar mažesnio garsumo.
Ugdomieji žaidimai - Vaikai žaidžia žaidimus apie daržoves (dėliones, loto, plastikinius žaislus), mokosi daržovių pavadinimų, formų ir spalvų.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

Ritmo pratimai - Vaikai skaičiuoja, kiek skiemenų yra kiekvienos daržovės pavadinime, ir atlieka atitinkamus veiksmus: paplekšnoja arba paplekšnoja.
Filmukas apie daržoves - vaikai žiūri trumpą filmuką apie daržoves ir kartoja daržovių pavadinimus bei spalvas.

Metodologija/didaktinės priemonės: Žodžių metodas - naudojant daržovių pavadinimus ir aprašymus, plečiamas vaikų žodynas ir skatinama suprasti jų formas ir spalvas.
Demonstravimas - mokytojas parodo, kaip atlikti ritmo pratimus, dainuoti dainelę ir keisti muzikos garsumą, taip pat parodo, kaip teisingai įsitraukti į veiklą žaidimo metu.
Muzikos ir ritmo technikos - vaikai mokosi ritmo elementų (pliaukštelėjimo, stuksenimo) ir pritaiko dainavimą pagal kintantį muzikos garsumą.

Reikalingos papildomos medžiagos/įranga: Interaktyvi lenta/kompiuteris
Žaislai ir stalo žaidimai:

- Daržovių puzlės
- Daržovių tematikos loto žaidimai
- Plastikiniai daržovių žaislai

Išvados: Pamokos metu vaikai dainuoja dainelę apie daržoves, pritaikydami balsus pagal muzikos garsumą. Naudodami ritmo elementus, vaikai ploja arba baksnoja į stalą. Per įvairius lavinamuosius žaidimus (dėliones, loto, žaislus) vaikai mokosi daržovių pavadinimų, formų ir spalvų. Per ritmo pratimus vaikai skaičiuoja skiemenis ir atlieka atitinkamus judesius. Užsiėmimo pabaigoje vaikai žiūri vaizdo įrašą apie daržoves ir pakartoja jų pavadinimus bei spalvas.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

Rekomendacijos ir gairės: Naudokite muziką ir ritmą vaikų kalbos įgūdžiams ir ritmo pojūčiui lavinti. Aktyvinkite vaikus per žaidimus ir judesius, pritaikydami veiklą prie jų raidos lygio. Pamoką struktūruokite turėdami aiškius tikslus, naudodami vaizdinę medžiagą ir ritmo pratimus.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

SKAIČIŲ SKAMBESYS

Praktiką įgyvendinančios organizacijos/institucijos pavadinimas:
Upesleju pradinė mokykla

Projekto įgyvendinimo vieta: grupės kambarys

Tikslinės grupės: 4-5 metų amžiaus ikimokyklinio amžiaus vaikai.
Bendrąją ikimokyklinio ugdymo programą lankantys vaikai.
Vaikai, turintys dėmesio sutrikimo ir hiperaktyvumo sindromą (ADHD), įtraukti į bendrąją ikimokyklinio ugdymo programą.

Pagrindiniai tikslai: Integruota muzikos pamoka su susijusiomis veiklomis - ritmo ugdymu, matematika, latvių liaudies dainų mokymusi.

- Lavinama judesių koordinacija ir orientacija erdvėje.
- Ugdyti gebėjimą kūrybiškai reikštis, patirti judėjimo džiaugsmą, kartu lavinant gebėjimą klausytis, stebėti ir mėgdžioti.
- Toliau skatinti aktyvų vaikų dalyvavimą ir dėmesio išlaikymą atitinkamame raidos etape.
- Skatinti vaikų pažintinę veiklą ir ugdyti jų interesus mokytis.
- Stiprinti pastabumą.
- Tobulinti girdimąjį dėmesį, skaičių pažinimą, patirti džiaugsmą ir pasitenkinimą savo veikla.
- Lavinti smulkiąją rankų ir pirštų motoriką.

Ekspertai/darbuotojai: grupės mokytoja, mokytojo padėjėja

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

Praktikos aprašymas:
Pamoką pradedame rytiniu ratu, kuriame vaikai pasisveikina vieni su kitais eilėraštuku, o mokytojas paaiškina užsiėmimo veiklą.
Vaikai apšyla atlikdami kvėpavimo pratimus, kurie padeda jiems susikaupti ir pasiruošti veiklai.
Mokiniai peržiūri skaičius nuo 1 iki 10, praktikuoja juos rodydami ant pirštų, sakydami garsiai ir atpažindami juos raštu.
Vaikai paeiliui pirštais piešia skaičius ant grindų ir įsimena jiems priskirtus skaičius.
Poromis, naudodamiesi sintezatoriais arba muzikinėmis knygomis, jie kuria melodijas pagal skaičius, o vienas vaikas atspėja, iš kokios liaudies dainos melodija yra.
Išklausę įrašytą liaudies dainą, vaikai palygina ją su savo sukurtomis melodijomis ir aptaria, ar jos sutampa.
Vaikai praktiškai atlieka tą pačią užduotį, tačiau šį kartą vienas vaikas, užuot žiūrėjęs į skaičius, juos garsiai pasako.
Jie žaidžia žaidimą „Kas yra sode?“, atlikdami ant sienos piktogramomis pavaizduotas užduotis.
Vaikai sėdi priešais interaktyviąją lentą ir atlieka judesius pagal garsų ritmą „Clip Clap Sound! Musicogram“ vaizdo įrašą.
Užsiėmimas baigiamas muzikiniu žaidimu „Diena ir naktis“, kurio metu vaikai lazdelėmis atlieka ritmo pratimus.

Metodologija/didaktinės priemonės: Žodiniai, praktiniai ir judrieji žaidimai su muzika ir ritmo technikomis.

Reikalingos papildomos medžiagos/įranga:

- Pasveikinimo eilėraštis.
- Vaizdinė medžiaga ant sienos.
- 15 mažų kėdžių.
- 3 grojantys sintezatoriai.
- 4 garso knygos „Latvių liaudies dainos - grosime ir dainuosime“.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

- 4 kortelių su skaičiais rinkiniai.
- Interaktyvi lenta.
- 30 lazdelių.

Išvados: Gerinkite klausymo įgūdžius įsimindami išgirstą ritmą. Stiprinkite bendradarbiavimo įgūdžius atlikdami įvairias judesio užduotis ir žaidimus.

Rekomendacijos ir gairės: Stiprinkite įgūdžius imituoti judesius pagal muzikos ritmą.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

SPORTAS

I EXERCISE, YOU EXERCISE, WE ALL EXERCISE TOGETHER!

Praktiką įgyvendinančios organizacijos/institucijos pavadinimas:
Vilniaus lopšelis - darželis „Giraitė"

Projekto įgyvendinimo vieta: Vilnius Minties gimnazijos stadionas

Tikslinė grupė: 5-6 metų vaikai

Pagrindiniai tikslai:

1. Skatinkite bendravimą ir bendradarbiavimą su netoliese esančiomis ikimokyklinio ugdymo įstaigomis.
2. Švieskite vaikus apie sporto naudą.
3. Skatinkite sveiką konkurenciją.
4. Skatinti visų vaikų fizinį aktyvumą ir domėjimąsi sportu.

Ekspertai/darbuotojai: kūno kultūros mokytojas, grupių mokytojai

Praktikos aprašymas:

- Renginyje dalyvavo 15 įstaigų, o mūsų darželiui atstovavo „Žvirbliukų" grupės vaikai, iš kurių trys turi specialiųjų poreikių turintys mokiniai. Kiekviena komanda turėjo atlikti 5 užduotis skirtingose stotelėse.
- Užduotys vaikams buvo labai malonios, nes jos buvo žaismingos, įdomios, įvairios ir tinkamos visiems vaikams.
- Sporto šventės pabaigoje visi dalyviai buvo apdovanoti prizais, kuriais buvo įvertintos vaikų pastangos aikštelėje. Vaikai buvo maloniai pavargę, bet su plačiomis šypsenomis veiduose.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

Metodologija/didaktinės priemonės: darbas grupėje, komandinis darbas

Reikalingos papildomos medžiagos/įranga: sporto įranga, sportinė apranga, darželio vėliava, gera nuotaika.

Išvados: šis sporto renginys ne tik skatino vaikų fizinį aktyvumą, bet ir ugdė komandinio darbo, bendradarbiavimo ir bendravimo įgūdžius. Užduotys buvo pritaikytos visiems vaikams, įskaitant specialiųjų poreikių turinčius vaikus, kad visi galėtų aktyviai dalyvauti. Renginio pabaigoje apdovanojimai suteikė vaikams pasididžiavimo ir motyvacijos jausmą, o bendra gera nuotaika ir džiaugsmas buvo pagrindiniai renginio akcentai.

Rekomendacijos ir gairės: reguliariai organizuokite panašius renginius, kad vaikai ilgainiui įsitrauktų į sportą ir aktyvų gyvenimo būdą.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

AKTYVIŲ ŽAIDIMŲ SAVAITĖS PROJEKTAS

Praktiką įgyvendinančios organizacijos/institucijos pavadinimas:
Vilniaus lopšelis - darželis „Giraitė"

Projekto įgyvendinimo vieta: visa darželio teritorija, tiek viduje, tiek lauke.

Tikslinė grupė: 3-6 metų vaikai

Pagrindiniai tikslai:

1. Siekiama, kad judėjimas ir sportas taptų kiekvieno vaiko kasdienės rutinos ir įpročio dalimi.
2. Tikslas - pasitelkiant įvairią veiklą užtikrinti, kad judėjimas ir sportas taptų kiekvieno vaiko kasdienės rutinos ir įpročio dalimi.
3. Supažindinkite vaikus su įvairiais aktyviais žaidimais.

Ekspertai/darbuotojai: kūno kultūros mokytojai, grupės mokytojai

Praktikos aprašymas:

- Darželyje buvo surengta aktyvių žaidimų savaitė, kurios tikslas - įvairiomis veiklomis užtikrinti, kad judėjimas ir sportas taptų kiekvieno vaiko kasdienės rutinos ir įpročio dalimi.
- Norint užauginti sveikus ir stiprius vaikus, daugiau dėmesio reikia skirti aktyviems vaikų žaidimams.
- Aktyvių žaidimų tikslas - ugdyti vaikus būti fiziškai aktyvius, pasitikinčius savimi, gebančius rinktis sveiką gyvenimo būdą, rūpintis savo kūnu ir sveikata.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

Metodologija/didaktinės priemonės: visa darželio bendruomenė

Reikalingos papildomos medžiagos/įranga: Sporto įranga, sportinė apranga, vanduo.

Išvados: ši veikla buvo puiki proga paskatinti vaikų fizinį aktyvumą ir sveiką gyvenimo būdą. Aktyvių žaidimų savaitė ne tik suteikė vaikams džiaugsmo ir linksmybių, bet ir padėjo ugdyti tokius svarbius įgūdžius kaip bendradarbiavimas, pasitikėjimas savimi ir atsakomybė už savo sveikatą. Visa darželio bendruomenė aktyviai dalyvavo šioje veikloje, kuri prisidėjo prie vaikų fizinės ir emocinės gerovės.

Rekomendacijos ir gairės: organizuojant aktyvius žaidimus svarbu atsižvelgti į vaikų fizines galimybes ir poreikius, kad visi galėtų dalyvauti ir jaustųsi įtraukti. Įtraukite smagius apdovanojimus už pastangas, kad vaikai jaustųsi padrąsinti ir motyvuoti toliau užsiimti fizine veikla.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

SOCIALINĖS ĮTRAUKTIES ESTAFETĖS LENKTYNĖS

Praktiką įgyvendinančios organizacijos/institucijos pavadinimas: Asociacija IVAIGO

Projekto įgyvendinimo vieta: Asociacija IVAIGO, Vilnius, Lietuva

Tikslinė grupė: 6-9 metų vaikai, turintys specialiųjų ugdymo poreikių

Pagrindiniai tikslai:

1. Skatinti komandinį darbą
2. Skatinti fizinę gerovę
3. Skatinti socialinę įtrauktį per estafetės varžybas.

Ekspertai/darbuotojai: kūno kultūros mokytojai, treneriai, auklėtojai, sportininkai

Praktikos aprašymas: šiomis estafetėmis siekiama ne tik skatinti fizinį aktyvumą ir komandinį darbą, bet ir kurti įtraukią aplinką, kurioje įvairios kilmės žmonės jaustųsi laukiami ir vertinami. Organizuodami šį renginį siekiame panaikinti barjerus ir skatinti dalyvių socialinį bendravimą, nepriklausomai nuo jų gebėjimų, lyties, amžiaus ar kilmės.

- Suskirstykite dalyvius į vienodo dydžio komandas, užtikrindami, kad kiekvienoje komandoje būtų skirtingų gebėjimų, išsilavinimo ir patirties asmenų.
- Estafetę sudaro keli etapai: kiekvienas komandos narys įveikia vieną lenktynių etapą ir tik tada perduoda estafetę kitam komandos nariui. Lenktynės tęsiasi tol, kol visi komandos nariai įveikia savo etapus ir kerta finišo liniją.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

- Dalyviai turi perduoti estafetę arba estafetės daiktą komandos draugams nustatytose apsikeitimo zonose. Reikėtų pabrėžti tinkamą estafetės keitimo techniką, kad perdavimai vyktų sklandžiai ir būtų sumažinta estafetės išmetimo ar susidūrimo rizika.

Metodologija/didaktinės priemonės: darbas grupėje, komandinis darbas

Reikalingos papildomos medžiagos/įranga: kūgiai, vėliavos arba stulpai, žymintys lenktynių trasą ir estafetės apsikeitimo zonas. Dalyvių numeriai arba varžybų numeriai, kuriuos dalyviai turi dėvėti lenktynių metu.

Išvados: socialinės įtraukties estafetės varžybose dalyvavo 10 entuziastingų 7-9 metų amžiaus dalyvių. Paskyrėme juos į komandas. Dalyviai nekantriai užėmė savo pozicijas prie starto linijos, pasiruošę leistis į estafetės iššūkį. Prasidėjus lenktynėms, kiekvienas komandos narys įveikė jam skirtą lenktynių atkarpą, tiksliai ir entuziastingai perduodamas estafetės lazdelę arba estafetės daiktą savo komandos draugams apsikeitimo zonose. Viso bėgimo metu vaikai pavyzdingai dirbo komandoje, palaikydami savo komandos draugus, padrąsindami ir palaikydami vieni kitus, kad estafetė vyktų sklandžiai.

Rekomendacijos ir gairės: iš anksto žinoti dalyvių profilius. Ekspertas pasiūlo pradinę kalbą, kurioje daugiausia dėmesio skiriama komandiniam darbui, bendravimui ir integracinei praktikai, kad paruoštų dalyvius estafetėms.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

SENSORINIŲ KLIŪČIŲ RUOŽAS SPECIALIŲJŲ POREIKIŲ VAIKAMS

Praktiką įgyvendinančios organizacijos/institucijos pavadinimas: Asociacija IVAIGO

Projekto įgyvendinimo vieta: Asociacija IVAIGO, Vilnius, Lietuva

Tikslinė grupė: 5-7 metų vaikai, turintys specialiųjų ugdymo poreikių

Pagrindiniai tikslai:

1. Suteikti stimuliuojančią ir įtraukiančią jutiminę patirtį
2. Suteikti fizinę gerovę
3. ugdyti fizinius gebėjimus ir pasitikėjimą savo judesiais

Ekspertai/darbuotojai: kūno kultūros mokytojai, treneriai, auklėtojai, sportininkai

Praktikos aprašymas:

- Sensorinių kliūčių ruožas - tai dinamiška ir įtraukianti patirtis, skirta patenkinti unikalius sensorinius vaikų, turinčių įvairių sutrikimų, įskaitant autizmą, disleksiją, diskalkuliją ir koncentracijos sunkumus, poreikius. Ši kruopščiai parinkta trasa siūlo multisensorinę kelionę per daugybę įdomių ir interaktyvių stočių, kurių kiekviena specialiai sukurta taip, kad suteiktų galimybę judėti, tyrinėti lytėjimo pojūčius ir integruoti jutimus.
- Įėjus į kliūčių ruožą vaikus pasitinka ryški ir stimuliuojanti aplinka, pilna spalvingų šviesų, interaktyvių garso plokščių ir įvairios liečiamosios medžiagos. Trasa suskirstyta į skirtingas dalis, kurių kiekvienoje yra daugybė jutiminės veiklos ir iššūkių. Tai skatina aktyviai dalyvauti ir tyrinėti.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

- Taktilinėje stotelėje vaikai gali tyrinėti tekstūrinius paviršius, įvairių tekstūrų audinius ir sensorines dėžes su medžiagomis, pavyzdžiui, smėliu, ryžiais ar karoliukais.
- Judėjimo stotyje vaikai gali judėti tuneliais, pusiausvyros sijomis, laipiojimo konstrukcijomis ir kitomis kliūtimis, skatinančiomis bendrąją motoriką, pusiausvyrą, koordinaciją ir kūno suvokimą.
- Dalyviai gali užsiimti veikla, kurios metu raumenys ir sąnariai veikiami giliu spaudimu, pavyzdžiui, laipioti, stumti, traukti ar nešti daiktus.
- Dalyviai gali užsiimti veikla, skatinančia sensorinę integraciją ir kūno suvokimą, pavyzdžiui, jogos pozomis, tempimo pratimais ar sąmoningumo užsiėmimais.

Metodologija/didaktinės priemonės: Stoties paskyrimas, struktūrinė rotacija, aiškios instrukcijos, demonstravimas

Reikalingos papildomos medžiagos/įranga: Taktilinės medžiagos, pavyzdžiui, tekstūriniai kilimėliai, įvairių tekstūrų audinių atraižos, plunksnos, kempinėlės ar šepetėliai taktilinei stimuliacijai; stambiosios motorikos įranga, pavyzdžiui, tuneliai, pusiausvyros sijos, laipiojimo konstrukcijos, kamuoliai ir t. t.; regos ir klausos stimulai, pavyzdžiui, spalvotos šviesos ar LED šviesos skydeliai, interaktyvūs garso skydeliai ar muzikos instrumentai ir t. t.

Išvados: Sensorinių kliūčių trasoje ypatingiems vaikams dalyvavo 15 entuziastingai nusiteikusių 5-7 metų amžiaus dalyvių, kuriems buvo suteikta dinamiška ir įtraukianti sensorinė patirtis, pritaikyta jų unikaliems poreikiams. Viso užsiėmimo metu vaikai judėjo per trasą, tyrinėdami įvairias jutimines stoteles ir smalsiai bei su jauduliu įsitraukdami į skirtingus dirgiklius.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

Rekomendacijos ir gairės: atlikti dalyvių sensorinių poreikių, pageidavimų ir gebėjimų vertinimą. Užtikrinti, kad kliūčių ruožas būtų prieinamas visų gebėjimų dalyviams.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

RHYTHMIC NEURO-GAMES FOR MOTOR COORDINATION AND FOCUS

Praktiką įgyvendinančios organizacijos/institucijos pavadinimas:
Talino *Liikuri* darželis

Projekto įgyvendinimo vieta: Talino *Liikuri* darželis, Talinas, Estija

Tikslinė grupė: 4-12 metų vaikai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių

Pagrindiniai tikslai:

1. Lavina abipusę koordinaciją ir rankų ir akių koordinaciją
2. Gerina koncentraciją ir reakcijos greitį
3. Skatina aktyvų judėjimą per ritmingą veiklą

Ekspertai/darbuotojai: mokytojai

Praktikos aprašymas:
Šią praktiką sudaro ritminių neurožaidimų serija. Žaidimai žaidžiami pagal muziką, kuri padeda vaikams kontroliuoti judesius ir gerinti dėmesį.
1. „Kamuoliukų perkėlimas“ - vaikai vienu metu abiem rankomis perkelia mažus spalvotus kamuoliukus (geltonus ir raudonus) iš vienos dėžės į kitą. Tikslas - koordinuoti rankų judesius, laikantis muzikos ritmo.
2.„Kojos ir galva“ - priešais vaiką atsitiktine tvarka išdėliojama vertikali spalvotų kaladėlių (raudonų, mėlynų, geltonų, žalių) eilė. Vaikas ant rankų ir kojų dėvi spalvas atitinkančias juosteles. Skambant muzikai, jis turi rankomis ir kojomis perkelti priešais save esantį spalvą atitinkantį blokelį tinkama kryptimi.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

3. „Mesk ir ritinėk“ - Du vaikai stovi vienas priešais kitą. Vienas iš jų rankose laiko kamuolį, o kitas - kamuolį tarp kojų. Davus ženklą, pirmasis vaikas meta kamuolį savo partneriui, o antrasis vaikas ritina kamuolį koja. Abu veiksmai turi būti sinchronizuoti su muzikos ritmu.

Metodologija/didaktinės priemonės:

- Struktūrizuotas motorikos mokymas: užsiėmimai skirti pagerinti abipusę koordinaciją, pusiausvyrą ir reakcijos greitį atliekant ritmiškus, pasikartojančius judesius.
- Koordinavimas pagal muziką: muzikos tempas diktuoja judesių greitį, padėdamas vaikams reguliuoti savo veiksmus ir tobulinti laiką.
- Daugiajausmis mokymasis: Užsiėmimuose integruojami regimieji (spalvos), girdimieji (muzika ir instrukcijos) ir kinestetiniai (judesiai) signalai, kad būtų pagerinti motoriniai ir kognityviniai įgūdžiai.

Reikalingos papildomos medžiagos/įranga:

- Kamuolio perdavimas: Dvi mažos dėžutės, maži kamuoliukai (geltoni ir raudoni)
- Kojos ir galva: spalvoti blokeliai (raudoni, mėlyni, geltoni, žali), elastinės spalvotos juostos rankoms ir kojoms.
- Metimas ir ridenimas: Du vidutinio dydžio kamuoliai

Išvados: šie ritmingi neurožaidimai skatina motorikos vystymąsi, koncentraciją ir koordinaciją, todėl padeda specialiųjų poreikių turintiems vaikams struktūruotai, bet žaismingai tobulinti pažintinius ir fizinius įgūdžius. Muzikos ir judesio derinys įtraukia abu smegenų pusrutulius, todėl ši veikla naudinga įvairių poreikių vaikams.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

Rekomendacijos ir gairės:

- Žaidimai neturėtų būti per ilgi; reikėtų numatyti reguliarias pertraukas.
- Veikla turėtų būti parenkama atsižvelgiant į vaiko motorinius gebėjimus ir individualius poreikius.
- sudėtingumo lygis turėtų būti tinkamas, kad būtų išvengta per didelio fizinio krūvio ir nusivylimo.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

SENSORINIS IR MOTORINIS NUOTYKIS: INTERAKTYVŪS JUDRIEJI ŽAIDIMAI

Praktiką įgyvendinančios organizacijos/institucijos pavadinimas:
Talino *Liikuri* darželis

Projekto įgyvendinimo vieta: Talino *Liikuri* darželis, Talinas, Estija

Tikslinė grupė: 4-10 metų vaikai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių

Pagrindiniai tikslai:

1. Stimuliuoja kelias organizmo sistemas: kraujotaką, kvėpavimą, regėjimą ir klausą.
2. Skatina komandinį darbą ir gebėjimą prisitaikyti kintančioje aplinkoje.
3. Judesiu stiprinkite atmintį ir pažinimo lankstumą
4. Skatinti fizinę gerovę ir teigiamą emocinį įsitraukimą.

Ekspertai/darbuotojai: mokytojai

Praktikos aprašymas:
Šią treniruotę sudaro keletas sensorinių ir motorinių žaidimų, skirtų koordinacijai, dėmesiui, reakcijos greičiui ir erdvės suvokimui lavinti. Šiuose žaidimuose naudojami regos, klausos ir kinestetiniai elementai, skatinantys vaikus sąveikauti su aplinka ir kartu būti fiziškai aktyviems.
1.„Parodyk pozą“ - vaikai stovi ratu, o priešais juos išdėliojamos judesio kortelės (pvz., jogos pozos). Centre pasukama besisukanti rodyklė (pvz., butelis), o vaikai turi kopijuoti rodyklės nurodytą judesį.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

2.„Paliesk...“ - mokytojas šaukia: ‚Paliesk ką nors... mėlyno!‘, o žaidėjai turi greitai surasti ir paliesti ką nors tos spalvos - savo, kito vaiko drabužius ar kambaryje esančius daiktus. Žaidimo variantas gali apimti daiktus, formas, dydžius arba kelių jų derinį (pvz., „Palieskite ką nors apvalaus / mažo / raudoną trikampį! “).
3. „Tylūs žingsniai“ - vienas vaikas sėdi užrištomis akimis centre, o kiti stovi ratu už 20 žingsnių. Vienas žaidėjas tyliai prieina ir bando paliesti sėdinčio žaidėjo petį. Jei užrištomis akimis žaidėjas juos išgirsta ir rodo į jų pusę, jie pasikeičia vaidmenimis.
4. „Medis, krūmas, upelis, takas“ - vaikai žygiuoja po kambarį pagal būgno ritmą. Mokytojui sušukus žodį, jie atlieka atitinkamą veiksmą: „Medis“ (atsistoti aukštai, rankas į viršų), ‚Krūmas‘ (pritūpti), ‚Upelis‘ (pašokti vietoje), ‚Kelias‘ (susikabinti poromis ir laikytis už rankų).

Metodologija/didaktinės priemonės:

- Multisensorinis požiūris: žaidybiniuose žaidimuose integruojami vizualiniai (spalvos, judesio kortelės), garsiniai (muzika, žodinės nuorodos) ir kinestetiniai (kūno judesiai, pusiausvyra) stimulai, kad pagerėtų mokymasis ir įsitraukimas.
- Pritaikomas žaidimas: užsiėmimai pritaikomi prie individualių gebėjimų, kad vaikai galėtų dalyvauti savo lygiu. Judesių sudėtingumo ir tempo skirtumai užtikrina įtrauktį.
- Struktūrizuotas, bet lankstus žaidimo procesas: Žaidimuose laikomasi aiškių taisyklių ir nuspėjamų schemų, tačiau leidžiama kūrybiškai judėti ir priimti sprendimus, taip padedant vaikams lavinti motorinius ir kognityvinius įgūdžius.

Reikalingos papildomos medžiagos/įranga: judėjimo kortelės, besisukanti rodyklė (pvz., butelis), muzikos instrumentas (pvz., būgnas)

Išvados: Šie sensoriniai ir motoriniai žaidimai yra smagus ir įdomus būdas lavinti specialiųjų poreikių turinčių vaikų fizinius ir pažintinius įgūdžius. Integruojant judesį, muziką ir sensorinį tyrinėjimą, vaikai lavina kūno suvokimą, socialinius įgūdžius ir koncentraciją, o kartu išlieka fiziškai aktyvūs.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

Rekomendacijos ir gairės:

- Žaidimai turėtų būti trumpi, su numatytomis poilsio pertraukėlėmis, kad būtų išvengta nuovargio.
- Fiziniai reikalavimai turėtų būti pritaikyti atsižvelgiant į kiekvieno vaiko gebėjimus, kad būtų užtikrintas visapusiškumas.
- Sudėtingumo lygis turėtų būti palaipsniui didinamas, kad išlaikytų įsitraukimą ir motyvaciją.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

AKTYVIEJI SKAIČIAI

Praktiką įgyvendinančios organizacijos/institucijos pavadinimas:
Upesleju pradinė mokykla

Projekto įgyvendinimo vieta: sporto salė

Tikslinė grupė: 3-4 metų ikimokyklinio ugdymo vaikai.
Bendrojoje ikimokyklinio ugdymo programoje besimokantys vaikai.
Dėmesio sutrikimo ir hiperaktyvumo sindromą (ADHD) turintys vaikai, įtraukti į bendrąją ikimokyklinio ugdymo programą.

Pagrindiniai tikslai:

- Integruota žaidybinė sporto pamoka su papildomais užsiėmimais - kalbos ugdymu, matematika.
- Ugdyti stabilius bėgimo, šuolių ir ridenimosi įgūdžius ir gebėjimus.
- Skatinti gebėjimą atsispirti abiem kojomis.
- Lavinti judesių koordinaciją ir orientaciją erdvėje.
- Ugdyti gebėjimą kūrybiškai išreikšti save, patirti judėjimo džiaugsmą, tobulinti klausymosi, stebėjimo ir analizės įgūdžius.
- Toliau skatinti vaikus aktyviai dalyvauti ir išlaikyti dėmesį savo amžiaus grupėje.
- Skatinti vaikų pažintinę veiklą ir pažintinių interesų ugdymą.
- Ugdyti dėmesingumą.
- Gerinti klausomąjį dėmesį, skaičių pažinimą, džiaugsmą ir pasitenkinimą savo veiksmais.
- Ugdyti tokių sąvokų kaip „didelis“, „mažas“, „aukštyn“, „žemyn“, „per“ supratimą.
- Lavinti smulkiąją rankų ir pirštų motoriką.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

Ekspertai/darbuotojai: ikimokyklinio ugdymo mokytojas, mokytojo padėjėjas.

Praktikos aprašymas:

- Rytinis ratas - pasisveikinimo eilėraštukas, pamokos planas (vaikai sėdi ratu).
- Apšilimo pratimai - pasiruošimas darbui, susitelkimas į jį (kvėpavimo pratimai).
- Kartu apžvelkite skaičius nuo 1 iki 5 (rodymas pirštais, skaičių tarimas, rašytinių skaičių atpažinimas).
- Vaikai skaičiuoja nuo 1 iki 3, stovi 3 eilėmis ir eilės tvarka skaičiuoja nuo 1 iki 5, įsimindami savo skaičių.
- Pirmiausia vaikai stebi mokytojo demonstraciją.
- Kiekvienas mokinys meta kauliuką ir atlieka šuoliukus abiem kojomis iš vieno rato į kitą pagal iškritusį skaičių.
- Paimkite kortelę su skaičiais ir kitą su kamuoliuku, pažiūrėkite į ją, garsiai pasakykite savo skaičių, parodykite jį pirštais ir apibūdinkite kortelėje pavaizduotą kamuoliuką (spalva, dydis).
- Paimkite atitinkamą kamuoliuką, suskaičiuokite juos ir pastatykite ratu, laukdami kitų.
- Dalyviai paeiliui naudoja žymeklį, pasako jo spalvą, užrašo savo eilės numerį ir ant kauliuko iškritusį skaičių.
- Žaidimas „Susikibkite rankomis...“
- Išrikiuokite kamuoliukus pagal dydį, nuo mažiausio iki didžiausio, ratu.

Metodologija/didaktinės priemonės: žodiniai, praktiniai, judesio žaidimai

Reikalingos papildomos medžiagos/įranga:

- Pasisveikinimo eilėraštis.
- Mįslė apie kamuoliukus.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

- Magiškas krepšys su putplasčio, grindų kamuolio, gimnastikos ir plastikiniais kamuoliais.
- 3 putplasčio kauliukai.
- 18 gimnastikos lankų.
- Kortelės su skaičiais.
- Lapai su kamuolių paveikslėliais.
- A4 formato lapai.
- 5 spalvoti žymekliai.

Išvados:

- Tobulinkite klausymosi įgūdžius, savarankiškus veiksmus ir koordinuotą komandinį darbą.
- Stiprinkite bendradarbiavimo įgūdžius atlikdami įvairias judriąsias užduotis ir žaidimus.
- Toliau lavinti koordinaciją, vikrumą, atmintį ir pastabumą.

Rekomendacijos ir gairės:

- Stiprinkite įgūdžius lyginti vienodo ir skirtingo dydžio kamuolius, pasitelkdami pojūčius.
- Toliau tobulinti ikimokyklinio ugdymo pedagogų tikslingą pedagoginio proceso organizavimą, įtraukiant įvairesnius metodus ir būdus.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

SANTYKIAI TARP KIEKIŲ

Praktiką įgyvendinančios organizacijos/institucijos pavadinimas:
Upesleju pradinė mokykla

Projekto įgyvendinimo vieta: lauke

Tikslinė grupė: 6-7 metų parengiamosios grupės mokiniai. Lėtai besimokantis mokiniai

Pagrindiniai tikslai: pagrindinis rezultatas - sąlyginių matavimų naudojimas ilgiui nustatyti. Mokiniai mokosi įvertinti informacijos patikimumą, priimti sprendimus ir rinktis, naudodami sporto elementus. Prieš tai vaikai mokėsi objektų palyginimo ir sąvokų „daugiau“, „mažiau“, „tas pats“, „didesnis“ ir „mažesnis“. Veikloje vaikai naudoja sporto techniką - žingsnius, pėdas, šuolius, bėgimą ir kitus pratimus, kad nustatytų atstumus, palygintų rezultatus ir priimtų sprendimus. Taip ugdomas jų gebėjimas bendradarbiauti, priimti sprendimus ir vertinti rezultatus naudojant fizines užduotis.

Ekspertai/darbuotojai: mokytojas, mokytojo padėjėjas

Praktikos aprašymas: mokiniai susipažįsta su sąlyginiais matavimais - žingsniais, pėdomis, šuoliais ir atstumais. Mokytoja užduoda klausimus apie atstumą nuo jos iki vaikų, pavyzdžiui: „Kiek žingsnių ar šuolių jums prireiks, kad mane pasiektumėte?“. Vaikai matuoja naudodami šuoliukus, pritūpimus, pasilenkimus ir bėgimą. Mokytoja keičiasi vietomis, o vaikai užduoda klausimus. Žaidimo tikslas - patikrinti rezultatus ir palyginti atstumus. Pratimai ugdo bendradarbiavimą, atsakomybę ir pagarbą kitų nuomonei. Vaikai atlieka užduotis naudodami sporto techniką, pavyzdžiui, bėgimą, šuolius per liniją, pritūpimus ir laipiojimą. Veikla lavina komandinio darbo įgūdžius ir fizinį tobulėjimą.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

Metodologija/didaktinės priemonės: tiriamasis matematikos žaidimas su sąlyginiais matavimais. Siekdami skatinti vaikų supratimą apie sąlyginius matavimus ir derinti prasmingą fizinę veiklą gamtoje, mokiniai įtvirtina ką tik padarytas išvadas žaisdami žaidimą ir naudodami sporto elementus lauko teritorijoje.

Reikalingos papildomos medžiagos/įranga: Jokių papildomų medžiagų nereikia; matavimui galima naudoti įvairius daiktus ir gamtines medžiagas, taip pat skaičių korteles rezultatams parodyti.

Išvados: per žaidimo ir sporto elementus vaikai mokosi ir pradeda suprasti sąlyginius matavimus ir atstumus. Jie lavina bendradarbiavimo su kitais mokiniais ir suaugusiaisiais įgūdžius. Stiprina žinias apie skaičius ir skaitmenis. Stiprina kritinį mąstymą ir problemų sprendimo įgūdžius.

Rekomendacijos ir gairės: gairėse nurodyta, kad vienas iš pasiekiamų rezultatų trečiajame matematinių sąvokų formavimo etape yra ilgio, ploto ir talpos nustatymas naudojant sąlyginius matavimus. Kitas pasiekiamas rezultatas bus įgūdis matuoti liniuote, naudoti centimetrus ir matuoti daiktus konkrečiais matmenimis.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

ĮTRAUKIOSIOS STRATEGIJOS: ĮTRAUKIANČIOS IR PALANKIOS MOKYMOSI APLINKOS KŪRIMAS

Kodėl verta naudoti menus, muziką ir sportą?
Kad mokymasis būtų prieinamas, įtraukusis ugdymas remiasi **įvairiais pojūčiais. Menai, muzika ir sportas** skatina emocinę gerovę, pažintinį vystymąsi ir socialinius įgūdžius, todėl specialiųjų poreikių mokiniai gali **išreikšti save, pasitikėti savimi ir aktyviai dalyvauti mokymosi procese.**

MENŲ NAUDOJIMAS ĮTRAUKIOJO UGDYMO PROCESE

Vizualiniai menai dalyvavimui:

- Skatinkite **bendrus meno projektus,** kurių metu mokiniai kartu kuria freskas, piešinius ir rankdarbius.
- Naudokite **pritaikytas dailės priemones** (pvz., didesnes teptukų rankenas, tekstūrinius paviršius jutimams stimuliuoti).
- Integruokite **pasakojimą per piešimą ir tapybą,** kad galėtumėte išreikšti save.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

Drama ir kūrybinė raiška:

- Naudokite **vaidmenų žaidimus** bendravimo ir socialiniams įgūdžiams ugdyti.
- Taikykite **lėlių teatrą ir pasakojimą,** kad SUP mokiniai galėtų saugiai reikšti emocijas.
- Skatinkite **judesiais paremtą pasakojimą,** kad kalba būtų susieta su fizine išraiška.

MUZIKA KAIP ĮTRAUKIMO PRIEMONĖ

Muzikos terapija ir ritminis mokymasis:

- Naudokite **pasikartojančias dainas ir ritmo pratimus** atminčiai ir dėmesio koncentracijai gerinti.
- Supažindinkite su **kūno perkusija** ir judesiais pagrįsta muzikine veikla.
- Skatinkite **vokalinį ir instrumentinį dalyvavimą,** pritaikydami prie kiekvieno mokinio gebėjimų.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

Muzika socialiniam vystymuisi:

- Įgyvendinkite **dainuojamąsias dainas ir muzikinį pasakojimą,** kad pagerintumėte kalbos įgūdžius.
- Naudokite **grupinį muzikavimą** (būgnų ratelius, bendrą dainų kūrimą), kad pagerintumėte komandinį darbą.
- Integruokite į **emocijas orientuotą muzikinę veiklą** (pvz., „Kaip jaučiatės dėl šios muzikos?“).

SPORTAS IR JUDĖJIMAS SIEKIANT INTEGRACIJOS

Fizinis aktyvumas socialiniam ir emociniam augimui:

- Pritaikykite **komandines sporto šakas** taip, kad jose būtų galima dalyvauti nepriklausomai nuo fizinio pajėgumo (pvz., krepšinis vežimėliuose, golbolas).
- Naudokite ne varžybinius, o **bendradarbiavimo žaidimus,** kad skatintumėte komandinį darbą.
- Per pamokas **darykite judesio pertraukėles,** kad lengviau sutelktumėte dėmesį ir sumažintumėte nerimą.

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

Sensorinis ir motorinis vystymasis:

- Siūlome **jogos ir sąmoningumo pratimus** kūno suvokimui gerinti.
- Naudokite **kliūčių ruožus ir judesiais paremtus pasakojimus** koordinacijai lavinti.
- Pritaikykite sporto įrangą prieinamumui **(lengvesni kamuoliai, vaizdiniai vadovai).**

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

IŠVADOS

Šiame vadove aprašyti **geriausios praktikos pavyzdžiai ir strategijos** rodo, kad **menai, muzika ir sportas** gali padėti kurti **įtraukią ir įdomią mokymosi aplinką** specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams. Bendromis **pedagogų, tėvų, globėjų ir specialistų** pastangomis galime sukurti **palankesnes ir labiau pritaikytas klases,** kuriose kiekvienas vaikas turėtų galimybę tobulėti.

Apmąstant EKSEN projekto poveikį, akivaizdu, kad **įtrauktis yra ne tik metodika, bet ir mąstysena**, reikalaujanti **bendradarbiavimo, kūrybiškumo ir atsidavimo.** Čia pateiktos įžvalgos turėtų tapti **tolesnio augimo pagrindu,** skatinančiu pedagogus **prisitaikyti, diegti naujoves ir plėsti** savo požiūrį į **įtraukųjį ugdymą.**

Tikimės, kad šis vadovas **ir toliau įkvėps naujas iniciatyvas, skatins dalytis žiniomis ir sustiprins įtraukiosios praktikos svarbą ankstyvajame ugdyme.** Dirbdami kartu galime **užtikrinti, kad kiekvienas vaikas, nepaisant jo gebėjimų, jaustųsi vertinamas, įgalintas ir pasirengęs sėkmingai dirbti ugdančioje ir įtraukioje aplinkoje.**

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.

ŠALTINIAI

1. Specialieji ugdymo poreikiai mene ir dizaine - NSEAD
2. *Dailės mokymas specialiųjų poreikių mokiniams - Beverley Johns*
3. *Muzika, kalba ir smegenys - Aniruddh D. Patel*
4. *Veikiančios įtraukties strategijos: Tyrimais pagrįsti metodai klasėje - Toby J. Karten*
5. *Adaptyvusis fizinis ugdymas ir sportas - Joseph P. Winnick*
6. *Žmonių su negalia sporto mokymas: Vadovas kūno kultūros mokytojams - Davis - Ronald W.*

Funded by the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti už jas atsakingos.